

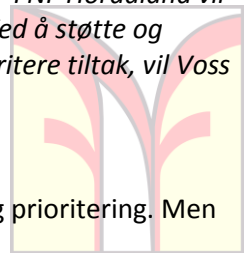
Voss kommune
v/ Ordfører og Kommunestyre
Uttrågata 9
Postboks 145
5701 Voss

Bergen, 18.01.2017

Høringsinnspill Mulighetsstudie for flomdempende tiltak

FNF Hordaland støtter Voss Kommune og NVE sin målsetting om å gjennomføre tilstrekkelig flomreduserende tiltak for å sikre innbyggere og økonomiske verdier langs Vossovassdraget. Mulighetsstudien er startskuddet for et videre utredningsarbeid av NVE og kommunen for å prioritere hvilke alternativ som best ivaretar flomsikring langs vassdraget. Mulighetsstudien er ikke et startskudd for å vedta støtte til åpning for konsesjonsbehandling i et vernet vassdrag med status som nasjonalt laksevassdrag. Det er ikke der vi er i prosessen.

Åpnes det for konsesjonsbehandling frykter vi uryddige parallellprosesser, hvor deler av NVE behandler en konsesjonssøknad, mens andre i direktoratet prøver å finne de beste og mest samfunnsøkonomiske flomsikringstiltakene. NVE har allerede meldt inn oppfølging av mulighetsstudien som et større satsningsforslag til Olje- og energidepartementet. FNF Hordaland vil derfor oppfordre kommunen til å vedta en konfliktdempende og klok vei videre. Ved å støtte og utfordre NVE i deres prosess for å utrede alternativene i mulighetsstudien og prioritere tiltak, vil Voss kommune ivareta alle innbyggers interesse på en best mulig måte.

Mulighetsstudien

Mulighetsstudien til Multiconsult er et godt utgangspunkt for videre utredning og prioritering. Men det er også kun det den er. Et utgangspunkt.

SAMFUNNSØKONOMISK ANALYSE

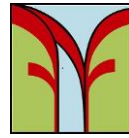
Den forenklete kost/nytte analysen som presenteres i rapporten, er som det påpekes forenklet. Nytteverdien av flomvern er kun knyttet opp mot skadereduksjon av fremtidige flommer. Ikke prissatte verdier har en rettmessig plass i en samfunnsøkonomisk analyse¹. Ikke-prissatte virkninger er også omtalt rundskrivet fra finansdepartementet som mulighetsstudien referer til:

«6.1.7 Ikke-prissatte virkninger

Dersom det er virkninger av tiltaket som ikke lar seg verdsette i kroner, skal disse kartlegges og omtales på en måte som gir grunnlag for å vurdere hvordan virkningene påvirker samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Dette kan gjelde kvalitet, sikkerhet, miljø, personvern, trygghet m.m. Disse virkningene kan ofte beskrives kvantitativt, men der hvor dette ikke er mulig bør en tilstrebe en best mulig kvalitativ beskrivelse. Informasjonen må presenteres slik at det gir beslutningstakeren grunnlag for å ta hensyn til dette i vurderingen av ulike alternativ.»²

¹DFØ. (2014). *Veileder i samfunnsøkonomiske analyser*. Oslo: Direktoratet for økonomistyring.

²FD. (2014). *Prinsipper og krav ved utarbeidelse av samfunnsøkonomiske analyser mv*. Oslo: Finansdepartementet

Et viktig aspekt som ble fremmet av en kommunestyrerepresentant ved flere anledninger på det åpne kommunestyremøte den 12.01.2017 er det negative psykososiale aspektet som innbyggere tett på flomutsatte vassdrag må leve med. Frykten. Tiltak som gir varig flomvern dimensjonert opp mot en 200 årsflom med 40% klimapåslag vil ha en betydelig verdi for mennesker som bor langs vassdraget og som frykter hva et fremtidig våtere og villere klima kan forårsake av økt flomfrekvens og kulminasjonsverdier. Denne nytteverdien må synliggjøres!

Et annet aspekt som ikke fremkommer er verdien av at øvre del av vassdraget ble inkludert i Verneplan III i 1986. Inkluderingen forutsatte en avveining av vassdragets iboende kvaliteter og representativitet opp mot potensielle kraftinntekter. Dette åpner for at enhver samfunnsøkonomisk nytteverdi som kraftinntekter vil kunne gi samtidig vil slå inn som en minst like stor samfunnsøkonomisk kostnad i forhold betalingsvilligheten Stortinget fastslo da de vernet vassdraget i 1986.

INNSPILL FRA BKK OG VOSS ENERGI

I løpet av høringsrunden har BKK og Voss Energi utarbeidet en tilleggsrapport i samarbeid med Norconsult. Rapporten er et meget nyttig tillegg til mulighetsstudien. Her presenteres en modell som kan modellere effekt av et hvert tiltak og forhåpentligvis også kombinasjon av tiltak. Det fremkommer i Norconsult rapporten at tunnel som tapper vann i utløpet av Vangsvatnet og tilbakefører det senere vil ha uheldige konsekvenser oppstrøms Vangsvatnet og nedstrøms utløpet av en flomtunnel. Det er verdt å vurdere dette ytterligere. Norconsult modellerer med en tunnel med kapasitet som er 58 % større i forhold til Multiconsult (630 mot 400 m³/s) og det er rimelig å anta at spesielt konsekvenser nedstrøms et flomtunnelutløp blir betraktelig redusert dersom man vurderer tunnelen med 400 m³/s kapasitet, og samtidig flomsikrer Vossevangen slik at man øker innslagspunktet på vannstand for skadeflom.

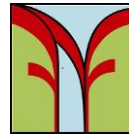
FNF Hordaland ønsker at kombinasjonsmuligheter i større grad utredes. Vangsvatnet har en stor flomdempende effekt og lokal flomsikring med plastring og en variant av flomvoller er nødvendig uavhengig av hvilket alternativ man velger. Dersom man kan holde Vangsvatnet på et høyere nivå enn det som er definert som skadeflom per tid under en fremtidig flom vil dette redusere behovet for å forhåndstappe Vangsvatnet og utfordringene med økt erosjonsfare kan reduseres.

Vi erkjenner våre begrensninger når det kommer til å vurdere flommodelleringer og spesifikke hydrologiske prediksjoner basert på disse. Det som er problematisk er dersom konsulentrapporter fra utbyggere med klare egeninteresser presenteres som den grundigste gjennomgangen av beslutningsrelevant informasjon vedr. hvilke(t) flomsikringstiltak som er tilstrekkelig for å ivareta liv og helse og økonomiske verdier langs Vossovassdraget. Det er for tidlig for kommunen å ta stilling når det kun er BKK som har konkludert!

Ansvar

Ansvarsforhold for utføring av skred- og flomsikring er ikke tilstrekkelig utredet spesielt gjelder dette vern av eksisterende bebyggelse og sikringsarbeid med kostnadsramme som ikke lar seg løse innenfor NVE's årlige bevilgninger. I stortingsmelding 15 (2011-2012) «Hvordan leve med farene» så fremgår det tydelig at staten har et betydelig og overordnet ansvar for sikring mot naturskade.

«Der utfordringene er så store at det er urimelig å legge ansvaret på den enkelte eller kommunen, er det rimelig at staten ved NVE bistår. NVEs ordning med bistand til finansiering og gjennomføring av sikringstiltak har imidlertid aldri vært rettighetsbasert. NVE må ut fra samfunnsøkonomiske nytte-

/kostnadsanalyser gjøre prioriteringer av hvilke tiltak som kan få bistand. Kommunen må for sin del gjøre tilsvarende prioriteringer.» (vår understrekning).³

Statens oppgaver og ansvarsforhold er videre beskrevet i stortingsmelding 33 (2012-2013)

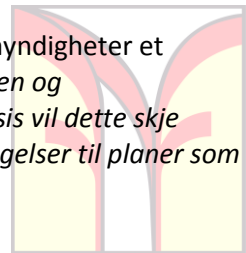
«Klimatilpassning i Norge»:

«Olje- og energidepartementet har det statlige forvaltningsansvaret for flom og skred med Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som operativ myndighet. NVE har et overordnet statlig ansvar i arbeidet med å forebygge skader fra flom og skred, og skal blant annet:

- *kartlegge og informere om fareområder,*
- *bidra til at det blir tatt hensyn til flom- og skredfare i kommunale arealplaner,*
- *gi kommuner faglig og økonomisk bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak,*
- *overvåke og varsle flom- og skredfare,*
- *gi kommuner, politi og andre beredskapsmyndigheter faglig bistand under beredskaps- og krisesituasjoner, samt*
- *frambringe og formidle kunnskap om flom og skred»⁴*

Flomsikring av Vossovassdraget har prioritet hos NVE. Nettopp fordi NVE har et overordnet ansvar. Prioriteringen er knyttet til at vassdraget er spesielt flomutsatt, strekker seg over flere kommuner og har unike verneverdier. Status nå er at NVE har meldt inn behov for et større satsingsprosjekt for å følge opp mulighetsstudien til Olje- og energidepartementet.

I henhold til rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag har også regionale myndigheter et ansvar for å sikre at de nasjonale målene for vernede vassdrag nås: *«Fylkesmannen og fylkeskommunen skal også se til at kommunene følger opp retningslinjene. I praksis vil dette skje gjennom uttalelser til kommunale planer og dispensasjonssaker og gjennom innsigelser til planer som strider mot nasjonale målsettinger».⁵*

Forutsetninger

Øvre del av Vossovassdraget ble inkludert i Verneplan III i 1986. Formålet med verneplan er å verne et representativt utvalg av Norges unike vassdragsnatur mot kraftutbygging. Dette formålet ser man også i regjeringens nasjonale mål for naturmangfold som gjenspeiler Aichi-målene i henhold til biomangfoldkonvensjonen⁶. Et av disse nasjonale målene er å "bevare et utvalg av naturområder som viser variasjonsbredden i norsk natur". Bevaring av Norges unike vassdragsnatur er uløselig knyttet til nasjonal verneplan for vassdrag.

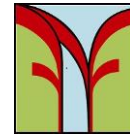
BKK og Voss energi sin løsning ble ikke omtalt i mulighetsstudien til Multiconsult. Dette var ikke fordi Multiconsult ikke kjente til forslaget, men som det fremgikk på presentasjon i Voss kultuthus 6. desember, « mulighetsstudien omhandler flomdempende tiltak og et elvekraftverk med inntak på Reime og utløp på Bjørke vil ikke ha noen flomdempende effekt». Det som presenteres er et kraftverk som utelukkende er et finansieringsverktøy. **Det må også påpekes at Stortinget IKKE har åpnet for kraftverk som et finansieringsverktøy for flomsikring i vernede vassdrag.**

³ [Meld. St. 15 \(2011-2012\) «Hvordan leve med farene»](#)

⁴ [Meld. St. 33 \(2012-2013\) «Klimatilpassning i Norge»](#)

⁵ Forskrift om Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag, 5. Ansvar for oppfølging, utfyllende kommentarer

⁶ [Meld. St. 14 \(2015-2016\) «Natur for livet»](#)

Vossovassdraget har også status som nasjonalt laksevassdrag. Det er åpenbart at kraftverk som permanent frafører vann fra Raundalselva er mer skadelig enn et alternativ som «låner vannet» og tilbakefører det før anadrom strekning. MEN. Vi vet at lakseyngel er sensitiv for endringer i temperatur, vannkvalitet og tilgang på næring. Alle disse tre aspektene påvirkes av endringer i vannføringsregime. Vi kan ikke godta flere forvaltningsavgjørelser som ikke ivaretar laksens interesser.

Gode prosesser forutsetter en rekkefølge

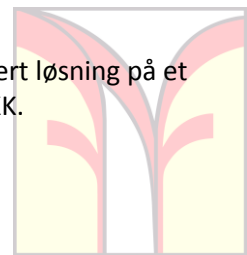
Vossovassdraget må flomsikres slik at ikke dagens og morgendagens flommer fører til fare for liv og helse og store økonomiske tap.

Slik vi allerede har påpekt er mulighetsstudien, høringsinnspill og tilleggsrapporter viktig input, men så lenge det kun er BKK og samarbeidspartnere som har konkludert er det for tidlig for Voss kommunestyre å stille seg bak en løsning, spesielt en som initierer en prosess hvor Stortinget må ta stilling til om det skal åpnes for konsesjonsbehandling i Raundalselva.

I henhold til flytdiagrammet for gjennomføring av samfunnsøkonomisk analyse har NVE og kommunen fremdeles en jobb å gjøre (ref: fig. 2.1)⁷ før man kan prioritere hvilke tiltak som bør prioriteres ut i fra et samfunnsøkonomisk perspektiv.

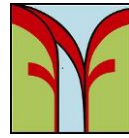
KONFLIKTFYLT

Det er helt opplagt konfliktfremmende dersom kommunestyret vedtar en preferert løsning på et tidspunkt når ingen har konkludert, med unntak av Norconsult på oppdrag fra BKK.

Figur 2.1: Flytdiagram for gjennomføring av en samfunnsøkonomisk analyse

⁷ DFØ. (2014). *Veileder i samfunnsøkonomiske analyser*. Oslo: Direktoratet for økonomistyring, s 19.

FNF Hordaland oppfordrer kommunestyret til å skynde seg tilstrekkelig langsomt i denne saken. Det er selvsagt viktig at prosessen med flomsikring av Vossovassdraget har momentum. Men dersom det ikke er tvingende nødvendig å ofre varige vernede Raundalselva så kan heller ikke kommunestyret åpne for det. Kommunens synspunkt er viktig i slike saker. Spørsmålet er ikke om natur- og friluftsansjoner vil ofre flomsikring for å opprettholde vernet av Raundalselvi, slik det ble fremstilt av en kommunestyrerepresentant på møte 12.01.2017. Vi er ikke der i prosessen. Det er politikere på flere nivå som bestemmer i slike saker. Det er politikere som må vurdere hvilke tiltak som er nødvendig og det er politikere som også må sikre finansiering. Men vi er ikke kommet så langt ennå. Vi vet ikke hvilke tiltak som er tilstrekkelig for å varig flomsikre Vossovassdraget, vi vet ikke hva de vil koste og vi vet ikke hva stortinget er villig til å bidra med. En ting vet vi: Det er ikke, og kan ikke være, kraftpotensialet som skal være utslagsgivende for kostnadsramme for flomsikring. Det må være risikobilde og samfunnsøkonomiske vurderinger. Et mer legitimt spørsmål vil være: Er det kommunestyrerepresentanter som ønsker å bygge ut Raundalselva uavhengig av flomsikringsspørsmålet?

Vi ber kommunen om å være klok og ta en kunnskapsbasert og konfliktdempende tilnærming til flomsikring i Vossovassdraget. Når svarene ikke er der, er det mest rasjonelle å bidra i prosessen som skal fremskaffe disse og avvente konklusjonen.

Med vennlig hilsen

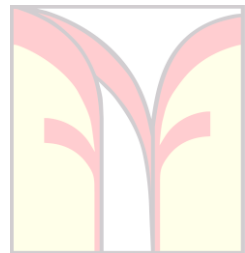
Ørjan Sælensminde

Fylkeskoordinator Forum for natur og friluftsliv Hordaland

På vegne av organisasjonene

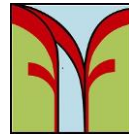

Naturvernforbundet
Hordaland

FNF Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsanserene i fylket. Per i dag er det 10 organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Norsk Ornitologisk Forening Bergen lokallag, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT) og Voss Kajakklubb. Sammen representerer organisasjonene rundt 39.000 medlemmer i fylket.

**Elektronisk kopi til
Klima- og miljødepartementet
Hordaland Fylkeskommune
Fylkesmannen i Hordaland
Vaksdal kommune**

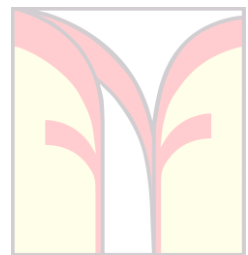

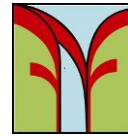
forum for
natur og
friluftsliv

Vedlegg

[Vedlegg 1: Innspill til Multiconsult I forbindelse med arbeidet med mulighetsstudien](#)

[Vedlegg 2: Innspill fra FNF på kommunestyremøte 12.01.2017](#)

VEDLEGG 1

Multiconsult
v/ Kristine Lilleng Walløe
Nedre Skøyen vei 2
0276 Oslo

Bergen, 10.11.2016

Flomreduserende tiltak - ja gjerne. Kraftproduksjon i et varig vernet vassdrag med status som nasjonalt laksevassdrag – NEI TAKK!

FNF Hordaland støtter Voss Kommune og NVE sin målsetting om å identifisere og utgreie flomreduserende tiltak som vil sikre innbyggere og økonomiske verdier langs Vossovassdraget. Vangen på Voss har historisk vært utsatt for flomsituasjoner, sist og størst var flommen i 2014 som ble kategorisert som en 200 årsflom. Frekvensen for slike flommer er vurdert til å øke grunnet forventninger om et fremtidig våtere klima.⁸ Vårt hovedbudskap er at mulighetene som presenteres må kunne gjennomføres innenfor rammene som gis av at øvre del av Vossovassdraget er inkludert i Verneplan for vassdrag (inkludert i 1986 (III)) og at Vossovassdraget har status som nasjonalt laksevassdrag (Voss kommune støttet inkludering av Vosso som nasjonalt laksevassdrag i 2006)⁹. Det er viktig å påpeke at grunnlaget for å opprette verneplan for vassdrag var nettopp de store inngrepene som vannkraftutbygging hadde påført Norges unike vassdragsnatur og behovet for å verne et representativt utvalg mot slik utbygging.¹⁰

Er det åpnet for vannkraftutbygging i vernede vassdrag?

I innstillingen til energimeldingen «Kraft til endring» åpnet man for at i «forbindelse med forebygging av flom i spesielt utsatte flom- og skredområder kan være aktuelt å igangsette tiltak, herunder konsesjonsbehandling, også i verna vassdrag». Samtidig i samme innstilling i avsnittet før påpekes det at «Flertallet vil understreke at verdiene i vernede vassdrag skal ivaretas gjennom bestemmelser i vannressursloven, naturmangfoldloven og etter plan og bygningsloven. Flertallet understreker at verneplanen er en bindende instruks, vedtatt av Stortinget, som innebærer at det ikke gis konsesjon til vannkraft i vernede vassdrag.»¹¹

La oss se på et eksempel for å illustrere. BKK og Voss Energi har foreslått vannkraftutbygging i Raundalselva OG en flomtunnel som leder vannet fra Raundalselva til Granvinsfjorden.¹² Det er uheldig at man fremmer «gamle» utbyggingsforslag i et vernet vassdrag på siden av en

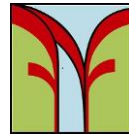
⁸ NVE 2015 «Flomberegning for Vosso (062.Z)

⁹ St.prp. nr. 32 (2006–2007) Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder https://www.regjeringen.no/contentassets/0cd46706c4544870a2579212d980726e/no/pdfs/stp200620070032000d_dpdfs.pdf

¹⁰ Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/t-1078-vernede-vassdrag/id425432/>

¹¹ Innst. 401 S – 2015–2016, s31-32, <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2015-2016/inns-201516-401.pdf>

¹² «Vil hinder nye storflommer på Voss» BKK 1.09.2016, <https://www.bkk.no/vannkraft/vil-hindre-nye-storflommer-paa-voss>

mulighetsstudie og ikke som en del av en. Kraftverket har liten eller ingen flomreduserende effekt og leder vannet tilbake i elva før utløpet til Vangsvatnet. Tunnelen er et flomsikringstiltak, kraftverket er kun et finansieringsverktøy. Kraftverket vil ifølge BKK gi et betydelig økonomisk bidrag til flomtunnelen både direkte og i form av skatteinntekter. Flomdempingseffekten av vannkraftutbygginger er knyttet til magasiner og overføringer, ikke elvekraftverk. Det er viktig å påpeke at også regulerte elver med magasiner under spesielle omstendigheter kan opptre som uregulerte elver, jf. flommen 2014. Åpner «Kraft for endring» for vannkraftutbygginger i vernede vassdrag? Svaret er på et generelt grunnlag ja «i særskilte tilfeller» under forutsetning av at Stortinget godkjenner dette, og et klart NEI for det spesifikke eksempelet som vi brukte for å illustrere poenget. Det er IKKE åpnet for vannkraftutbygging i vernede vassdrag for å finansiere flomsikringstiltak!

Nasjonalt laksevassdrag

BKK og Voss Energi påpeker begge begrensingen som statusen som Nasjonal laksevassdrag setter. I Raundalselva har Palmafossen, omtrent 2 km fra samløpet med Strandaelva, vært et vandringshinder for anadrom fisk. Laksetrappen som ble bygget her på 1950-tallet ble restaurert mot slutten av 80-tallet. I 2002 ble det for første gang påvist naturlig rekrutterte laksunger overfor Palmafossen. Dette åpner en strekning på 7-8 kilometer for lakseproduksjon.¹³ Utfra estimat gjort i NVE Atlas er det ca. 4 km fra Palmafossen og opp til foreslått plassering av kraftverk, jamfør BKK sine planer. Dermed vil man i dette spesifikke forslaget halvere strekningen med potensiale for lakseproduksjon overfor Palmafossen. NVE ga opprinnelig tommelen ned for opprustningssøknaden til Voss Energi i Palmafossen begrunnet i negativ konsekvens for laks. Vedtaket ble påklaget og OED gav i 2015 Voss Energi tillatelse til opprustning etter at man hadde gjort avbøtende tiltak som skulle sikre at konsekvensene for laks ble så liten som mulig¹⁴. Store flommer er også biologisk viktige for laksen og sjøauren i våre vassdrag. Slike flommer vil blant annet rense elvebunnen, slik at grusen på bunnen holdes fri for alge- og plantevekst, og sikre at fisken kommer til gytegrusen. I tillegg bidrar flommer til å renske rundt steiner, slik at yngelen beholder skjulesteder mot eksempelvis predatorer som den er helt avhengig av for å overleve. I et nasjonalt laksevassdrag kan man ikke godta flere inngrep som får negative konsekvenser for formålet.

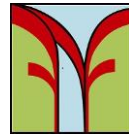
Kort om friluftsliv

I kartleggingen av regionale friluftslivsområder i Hordaland utført i 2008 vurderes Raundalselva i høyeste kategori, A – svært viktig. I 1986 beskrev Olje- og energidepartementet verneverdiene slik *"vassdraget inneholder store verneverdier både for vilt- og fiskeinteresser, friluftsliv, kulturminner og naturvitenskap. Ved å gi både Vosso, Flåm, og Undredalsvassdraget varig vern, vil en bevare et større sammenhengende natur- og friluftsområde"*. Friluftsliv var anerkjent allerede i 1986, 30 år senere har verdien for friluftsliv og da kanskje spesielt for vannsport, økt betraktelig.

Regjeringen har blant annet gjennom Energimeldingen konkretisert tanken sine rundt store sammenhengende naturområder med urørt preg. Slike verdier skal vektlegges i forvaltningen og man skal gjøre konkrete vurderinger av eventuelle konsekvenser for slike områder. I Vosso er vektleggingen og vurderingen allerede utført og øvre del er inkludert i Verneplanen for vassdrag. Det understrekes som sentralt at man ivaretar sentrale føringer dersom man vurderer mulighetene for flomreduserende tiltak i vossovassdraget som vil få innvirkning på dette aspektet.

¹³ Vossovassdraget http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/370/Vosso_08.pdf

¹⁴ OED "Palmafossen kraftverk i Voss kommune i Hordaland fylke – klage på NVE sitt vedtak <http://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/200800180/1391232>

Finansiering av tiltak for å redusere flom

Flomsikringstiltak betyr ikke vannkraftutbygging. Vannkraftutbygging skal, heller ikke etter nye føringer i Stortingsmeldingen Kraft til endring være en finansiell forutsetning for nødvendige sikringstiltak.

Sikringstiltak mot flom er kostnadskrevende. Kostnadene vil ofte bli for store for enkeltkommuner å bære. Nettopp derfor er det en tilskuddsordning hos NVE hvor man kan søke om 80% dekning av utgifter, i visse tilfeller mer. Kriterier for vurdering av søknader gjelder sikringstiltak for å verne eksisterende bebyggelse og det legges vekt på at: *«kommunen har gjort det som må anses som rimelig for å ta hensyn til kjent fare for flom og skred i sin arealplanlegging og byggesaksbehandling. Dersom det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til kjente farer, kan søknader avslås eller kravet om egenandel økes.»*¹⁵

Det er ikke kraftutbygginger som skal sikre hus, hjem og familie til folket på Voss. Det er kommunen som gjennom god planlegging sikrer at man ikke bygger nytt i flomutsatt område og i samarbeid med NVE identifisere løsninger og finansiering av flomsikringstiltak. Kraftutbygging er et sidespor og skaper unødvendig støy i en allerede komplisert problemstilling. I tillegg er dette vedvarende, vi har sett utbyggingsplaner for Raundalselva før. For å få på plass den flomsikringen som folk på Voss trenger må debatten føres innenfor de rammene som statusen til vassdraget gir.

Statens styrker arbeidet med flomsikring og i forslag til statsbudsjett 2017 har regjeringen økt bevilgningen til flom- og skred forebyggende tiltak med 40 millioner og dermed avsatt 350 millioner til formålet for 2017.¹⁶

Løsninger

FNF Hordaland ønsker å understreke Arbeiderpartiets medlemmer sin merknad i forhold til konsesjonsbehandling i vernede vassdrag som et flomdempende tiltak i Innst. 401 S -2015-2016: *«(medlemmene) forutsetter da at andre flomforebyggende tiltak er utredet først. Slike tiltak kan være en beskyttelse og restaurering av naturtyper som våtmarker, elvesletter, myrer og flommark, som har stor evne til å fordøye betydelige mengder med vann, samt beskyttelse og restaurering av skog i bratt terreng, kantsoner og andre områder som er viktige for å hindre erosjon.»* Merknaden er en utvidelse av første avsnitt under overskriften «Verneplan for vassdrag og flom»; *«Komiteen mener det er viktig å ivareta og bruke naturens egen flomdempende kapasitet. Komiteen mener konsesjonsbehandling for kraftutbygging over 1 MW i vernede vassdrag skal forelegges Stortinget og kun vurderes i de tilfeller der andre flomdempende tiltak er utprøvd, liv og helse står på spill og verneverdiene ikke vil påvirkes nevneverdig».*¹⁷

Merknadene må leses som at det er en forutsetning når man vurderer alternativer for flomsikring i vernede vassdrag

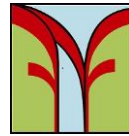
- å kartlegge og utrede mulighetene for eventuelle areal bestemmelser som beskytter områder med intakt naturlig flomdempende karakter
- å kartlegge og utrede mulighetene for å restaurere flomdempende naturtyper eller historiske flomløp

¹⁵ Regelverk for tilskudd til flom- og skredforebygging og miljøtiltak langs vassdrag (kap. 1820, post 60) pkt. 4.4, OED 7. mai 2015 https://www.nve.no/Media/3502/regelverk-for-tilskudd-til-flom-og-skredforebygging-kap-1820-post-60-pdf-1115484_1_1.pdf

¹⁶ Prop. 1 S Statsbudsjettet 2017, s 36,

http://www.statsbudsjettet.no/upload/Statsbudsjett_2017/dokumenter/pdf/gulbok.pdf

¹⁷ Innst. 401 S – 2015–2016, s31-32, <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2015-2016/inns-201516-401.pdf>

forum for
natur og
friluftsliv

Dersom det er nødvendig å gjøre inngrep må man fortrinnsvis se etter egnede løsninger innenfor vassdragets naturlige løp. Vi ønsker i denne anledning å vise til Naturvernlaget på Voss sitt innspill til Multiconsult om flomsikring i eget løp med en estimert kostnadsramme som er betydelig lavere enn rammene som BKK opererer med for 18 km med flomtunnel fra Bjørke til Granvinsfjorden.

Faktorenes rekkefølge er således ikke uten betydning i en mulighetsstudie for flomsikringstiltak i et vernet vassdrag.

Vi imøteser at Multiconsult ivaretar og inkorporerer omtalte forutsetninger i sin mulighetsstudie og sikrer at alternativ som kan gjennomføres innenfor forutsetningene blir fremhevet. Dette er spesielt viktig siden Olje- og energidepartementet allerede har fremmet forslag om konsesjonsbehandling i Opo for stortinget, før mulighetsstudien er ferdigstilt. Basert på en forstudie gjort av en kraftprodusent med dårlig tid for å rekke elsertifikatordningen. Vosso og Opo er inkludert i Verneplan for vassdrag og skal ikke flomsikres basert på løsninger som utarbeides på sidelinjen av kraftbransjen.

FNF Hordaland ønsker også å invitere til et møte i denne forbindelse aller helst på friluftslivets hus i Tverrgaten 4-6 for å utdype våre synspunkt i forhold til flomsikring i vernede vassdrag generelt og Vosso spesielt.

Med vennlig hilsen

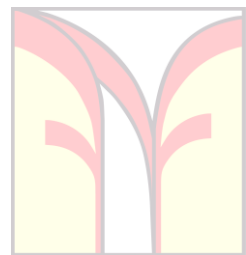
Ørjan Sælensminde

Fylkeskoordinator Forum for natur og friluftsliv Hordaland

På vegne av organisasjonene

Naturvernforbundet
Hordaland

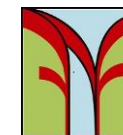

FNF Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftslivets interesser i fylket. Per i dag er det 10 organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Norsk Ornitologisk Forening Bergen lokallag, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Sykklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT) og Voss Kajakklubb. Sammen representerer organisasjonene rundt 39.000 medlemmer i fylket.

Vedlegg 2

Forutsetninger Vosso er inkludert i verneplan og er et nasjonalt laksevassdrag : Ingen presedens med Opo

Per Rune Henriksen (Ap):

«For Arbeiderpartiet er det viktig å understreke at dette er en enkeltsak. Om liknende saker skulle bli lagt fram for Stortinget senere, må disse vurderes separat, og de ulike hensynene må veies opp mot hverandre i hver enkelt sak. Verneplanene ligger fast».

Marit Arnstad (Sp):

«Så har jeg lyst til å understreke at det ikke betyr at det er fritt fram for å åpne for konsesjonsbehandling i andre vassdrag. Det ligger ingen presedensvirkning i den saken vi i dag behandler. Som komiteen sier, er det slik at i hver sak der dette eventuelt måtte bli aktuelt, må en veie de ulike samfunnshensynene opp mot hverandre og ta stilling i hver enkelt sak».

Energi og miljøkomiteen er enig om hovedprinsippet:

«Komiteen mener det er viktig å ivareta og bruke naturens egen flomdempende kapasitet. Komiteen mener konsesjonsbehandling for kraftutbygging over 1 MW i vernede vassdrag skal forelegges Stortinget og kun vurderes i de tilfeller der andre flomdempende tiltak er utprøvd, liv og helse står på spill og verneverdiene ikke vil påvirkes nevneverdig».

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

Epost: Hordaland@fnf-nett.no

Mobil: 40 49 70 74

Mulighetsstudien

- Kombinasjonsmuligheter – rapporten utreder kombinasjonsmuligheter i liten grad. MEN
- Rapporten er kun et utgangspunkt for den videre prosessen. Rapporten gir ingen prioritering. Dette arbeidet skal NVE og kommunen nå jobbe videre med.

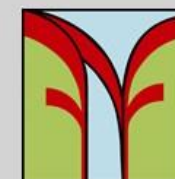
Detaljeringen som Norconsult har gjort for BKK, samt utredninger som er gjort for alternativt kraftverk vil være input til videre arbeid med utredning og prioritering av alternativ.

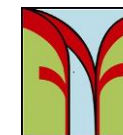
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

Epost: Hordaland@fnf-nett.no

Mobil: 40 49 70 74

PROSESSEN VIDERE – mer detaljer og prioritering

- Kommunestyret frarådes å "velge" én løsning nå
- NVE vil følge opp mulighetsstudien og NVE har allerede meldt inn oppfølging av mulighetsstudiet som et større satsingsforslag til OED
- Det er klart konfliktdempende å la NVE ferdigstille sin prosess og heller bidra og stille krav til oppfølgingsarbeidet. Når arbeidet ferdigstilles må det være med klare prioriterte tiltak
- Uheldig å operere med parallelle prosessløp, dvs. Både konsesjonsvurdering og mulighetsstudier + konseptvalgutredninger
- Men dette er ikke klart til 16. februar....

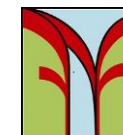
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

Epost: Hordaland@fnf-nett.no

Mobil: 40 49 70 74

Kraftverkutbygginger er uforenlig med verneplan

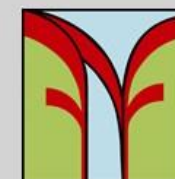
- Flomtunneler i Raundalselva som frittstående tiltak kan være det beste og mest fremtidrettede tiltaket, men det vet vi ikke ennå!
- BKK alternativ flomtunnel og frittstående kraftverk som et finansieringsverktøy er uforenlig med verneplan og Stortingets vedtak i forbindelse med Energimeldingen. Det er direkte i strid med verneformålet og verneverdiene og innføre minstevannsføring på store strekninger av Raundalselven

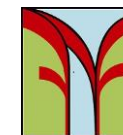
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

Epost: Hordaland@fnf-nett.no

Mobil: 40 49 70 74

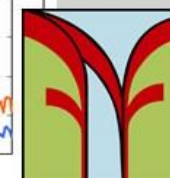
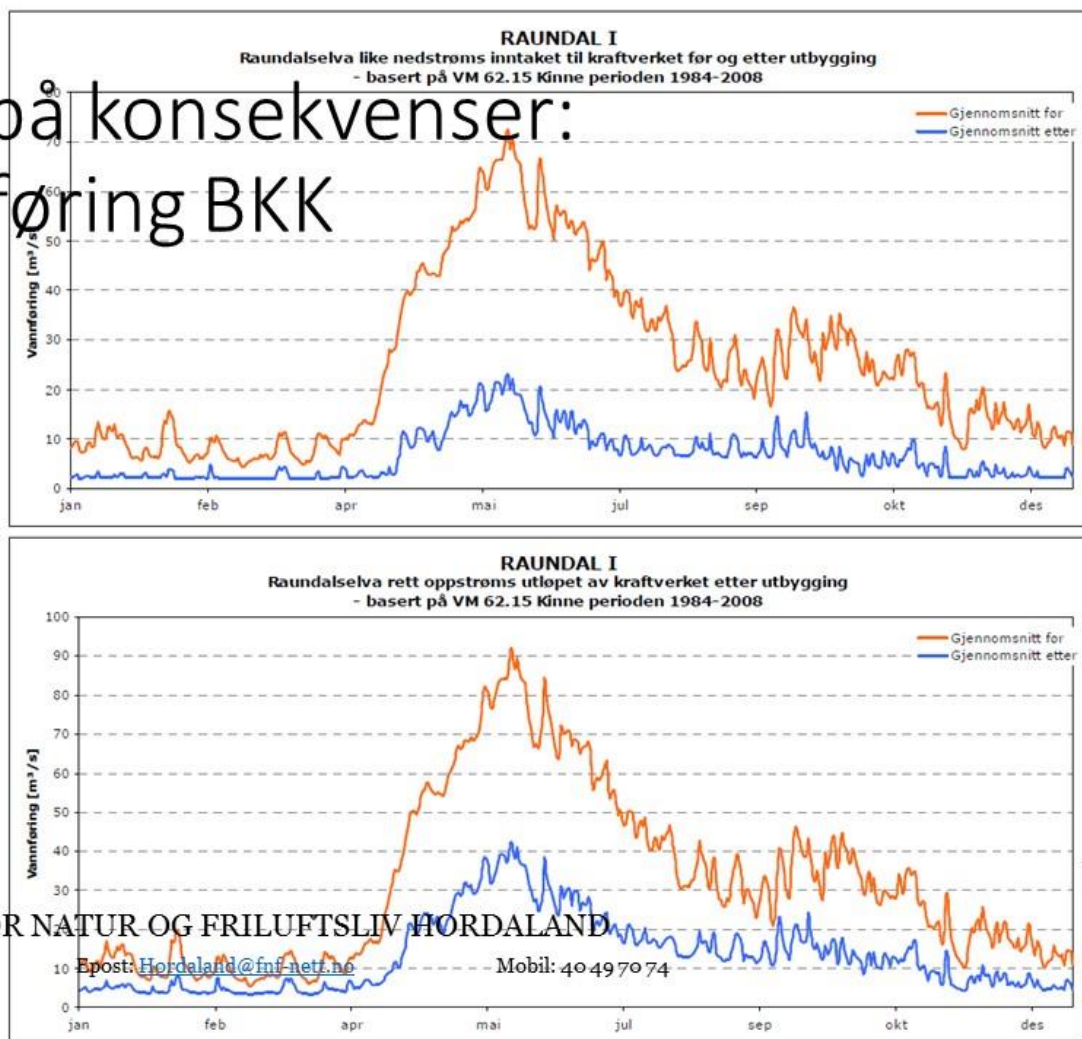

Et eksempel på konsekvenser: Minstevannsføring BKK

- Slukeevne skissert til 50m³/s
- Minstevannsføring sommer 6,5 m³/s, vinter 2,2 m³/s (2011 – verdier for Raundal I)
- "betydeleg reduisert vassføring"

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

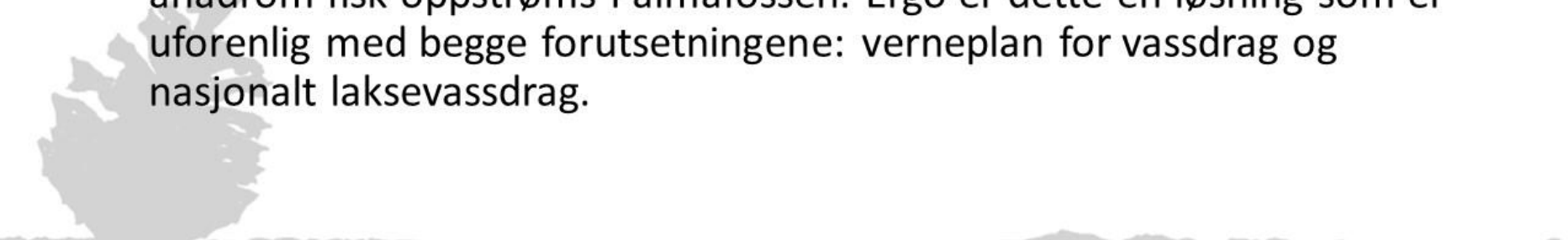

**forum for
natur og
friluftsliv**

Kraftverk permanent fraføring ut av vassdraget

- Dette vil få de samme negative konsekvensene for natur- og friluftslivsverdier og interesser som forslaget til BKK og Voss Energi.
- I tillegg vil man redusere forutsetningene for å utvikle potensiale for anadrom fisk oppstrøms Palmafossen. Ergo er dette en løsning som er uforenlig med begge forutsetningene: verneplan for vassdrag og nasjonalt laksevassdrag.

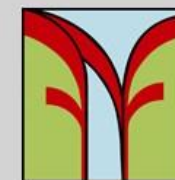

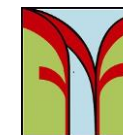
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

Epost: Hordaland@fnf-nett.no

Mobil: 40 49 70 74

Hvem betaler?

- Ingen løsninger forutsetter kraftverk. Kraftverk er KUN relevant
 1. Hvis faglig utredning peker på at de beste flomsikringstiltakene inkluderer strekning med potensial for kraftverk enten direkte eller like i nærheten.
 2. Foretrukken løsning trenger et finansieringsverktøy fordi løsningen viser seg å være utenfor de økonomiske rammene som våre folkevalgte setter for flomsikring

Det er også verdt å merke seg følgende ved kraftverksfinansiering av flomsikring

1. Storsamfunnets ansvar?
2. Finansieringsmodell er ikke uttalt, hvem låner penger, hvor stor del direkte finansiering og hvor stor andel indirekte (skatter og avgifter)?
3. Vil naturlig nok ikke dekke lokale flomsikringstiltak i Voss sentrum og andre steder
4. Betydelige summer må uansett påregnes for å sikre kritisk infrastruktur, Evanger, Dalseid og Straume.

- Konklusjon fra BKK sin høringsuttalelse:

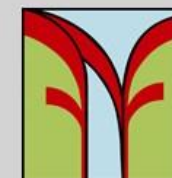
"Å flomsikre Voss mot en fremtidig 200-årsflom med 40 prosent klimapåslag er en stor og kostnadskrevende utfordring som vil kreve finansiering utover nasjonale flomtiltaksbudsjetter, slik disse er innrettet i dag. Det vil gjelde alle tiltak."

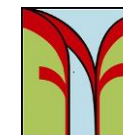
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

Epost: Hordaland@fnf-nett.no

Mobil: 40 49 70 74

Løsning innenfor rammene av verneplan

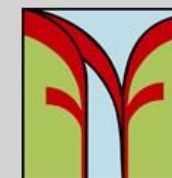
- Vangsvatnet har stor flomdempende effekt
- Dette åpner for at kombinasjonsmuligheter må utredes videre.
- Alle flomsikringstiltak forutsetter plastring og elveforbygninger i Voss Sentrum, utstrekning, kompleksitet og høyder vil avhenge av hvilke løsninger som velges.
- Konfliktdempende å avklare/prioritere først hvilke løsninger som best ivaretar en helhetlig flomsikring.
- Deretter må politikere velge
- Er flomsikring storsamfunnets ansvar eller er det kraftpotensialet til flomutsatte vassdrag som skal avgjøre hvor god sikring man har råd til?

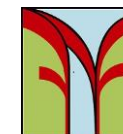
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

Epost: Hordaland@fnf-nett.no

Mobil: 40 49 70 74

Samfunnsøkonomi vs. bedriftsøkonomi

- Det blir vanskelig å sikre natur- og friluftslivsverdier godt nok i et samfunnsøkonomisk perspektiv (hvor "ikke prissatte verdier" har en rettmessig plass), dersom forusetningen er at løsningen skal være bedriftsøkonomisk lønnsom (en forutsetning for kraftverk). En konsesjonsprosess skal normalt avveie disse ofte motstridene hensyn opp mot hverandre.
- MEN
- I et vernet vassdrag har faktisk "Ikke prissatte" verdier blitt avveid opp mot potensiell kraftproduksjon allerede. Stortinget vurderte dette for øvre del av Vosso i 1986, verdiene av at vassdraget får renne fritt er større enn potensiell kraftproduksjon for samfunnet.
- Dermed vil hele den økonomiske gevinsten man kan hente ut med kraftproduksjon i et vernet vassdrag også settes på kostnadssiden i en samfunnsøkonomisk analyse. "SUM-ZERO-GAME."

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV HORDALAND

Adresse: Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen

Epost: Hordaland@fnf-nett.no

Mobil: 40 49 70 74

